Divan Edebiyatı — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

Divan şiirinin nazım biçimleri incelenirken, bir biçimin bu geleneğe Türkler tarafından kazandırıldığı belirtilmektedir.

1. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Türkler, divan şiirine kendilerine özgü bir nazım biçimi kazandırmıştır.

B) Divan şiirindeki bütün nazım biçimleri Türkler tarafından oluşturulmuştur.

C) Divan şiirinin bütün nazım biçimleri yalnızca Anadolu'da ortaya çıkmıştır.

D) Türkler, divan şiirindeki nazım biçimlerini İslamiyet'ten önce oluşturmuştur.

E) Divan şiirinde Türklerin kazandırdığı hiçbir nazım biçimi bulunmamaktadır.

2. Divan şiirine Türklerin kazandırdığı millî nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tuyuğ

B) Rubai

C) Gazel

D) Kaside

E) Mesnevi

3. Tek dörtlükten oluşan ve aaxa biçiminde uyaklanan Divan şiiri nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gazel

B) Rubai

C) Kaside

D) Mesnevi

E) Tuyuğ

Bir nazım biçimi tek dörtlükten oluşmakta ve aaxa biçiminde uyaklanmaktadır. Başka bir nazım biçiminin ise divan şiirine Türklerin kazandırdığı millî bir biçim olduğu belirtilmektedir.

4. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Her iki biçimin de rubai olduğuna

B) İlk biçimin rubai, ikinci biçimin tuyuğ olduğuna

C) İlk biçimin tuyuğ, ikinci biçimin rubai olduğuna

D) İlk biçimin rubai, ikinci biçimin gazel olduğuna

E) Her iki biçimin de tuyuğ olduğuna

5. İslamiyet'in kabulünden sonra Anadolu'da altı yüz yıl süren Divan şiirinin ölçüsü ve bu edebiyatın başka bir adı birlikte düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

A) Aruz ölçüsünün kullanıldığı ve yalnızca saray edebiyatı adıyla anıldığı

B) Aruz ölçüsünün kullanıldığı ve klasik Türk edebiyatı adıyla da anıldığı

C) Hece ölçüsünün kullanıldığı ve Osmanlı edebiyatı adıyla da anıldığı

D) Aruz ölçüsünün kullanıldığı ve Enderun edebiyatı adıyla kurulduğu

E) Hece ölçüsünün kullanıldığı ve klasik Türk edebiyatı adıyla da anıldığı

6. Divan şiiri içinde kullanılan bir nazım biçimi için şu özellik verilmiştir: "Tek dörtlükten oluşur ve uyak örgüsü aaxa şeklindedir." Bu özellikler aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisine aittir?

A) Gazel

B) Murabba

C) Rubai

D) Kaside

E) Tuyuğ

7. Divan şiirinin Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra Anadolu'da gelişen bir gelenek olduğu ve bu geleneğe Türklerin bir nazım biçimi kazandırdığı belirtilmektedir. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Rubai'dir.

B) Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Murabba'dır.

C) Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Gazel'dir.

D) Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Tuyuğ'dur.

E) Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Kaside'dir.

8. Divan şiirinde kullanılan, Arap ve Fars edebiyatlarından alınan nazım geleneğiyle bütünleşen ölçü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tonik ölçü

B) Serbest ölçü

C) Aruz ölçüsü

D) Hece ölçüsü

E) Syllabic ölçü

Rubai, Divan şiirinin kısa nazım biçimleri arasında yer alır. Bu biçimde dizelerin ses düzeni aaxa biçiminde kurulmuştur. Böylece şiirin bütünü, sınırlı sayıda dize üzerinde yoğunlaşan bir yapı kazanır.

9. Bu parçaya göre rubaiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Üç dörtlükten oluştuğuna

B) Tek beyitten oluştuğuna

C) İki dörtlükten oluştuğuna

D) Beş bentten oluştuğuna

E) Tek dörtlükten oluştuğuna

Divan şiirindeki nazım biçimleri arasında rubai ve tuyuğ, dörtlük yapılarıyla öne çıkar. Rubai, tek dörtlük üzerine kurulan bir biçimdir. Tuyuğ ise bu şiir geleneğine Türk edebiyatının kazandırdığı biçim olarak değerlendirilir.

10. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tuyuğ, divan şiirinde kullanılan bir ölçü türüdür.

B) Tuyuğ, divan şiirine Arapların kazandırdığı bir nazım biçimidir.

C) Rubai, divan şiirine Türklerin kazandırdığı bir nazım biçimidir.

D) Rubai, iki dörtlükten oluşan bir nazım biçimidir.

E) Tuyuğ, divan şiirine Türklerin kazandırdığı bir nazım biçimidir.

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. B	4. B	5. B
6. C	7. D	8. C	9. E	10. E

Çözümler

1. Türklerin divan şiirine bir nazım biçimi kazandırdığı belirtilmektedir. Bu bilgi, bütün biçimlerin Türklerce oluşturulduğunu göstermez; B seçeneği kapsamı gereksiz biçimde genişletir.

2. Tuyuğ, divan şiirine Türklerin kazandırdığı millî nazım biçimidir. Rubai, gazel, kaside ve mesnevi ise bu tanımın karşılığı değildir.

3. B, tek dörtlük ve aaxa uyak düzeniyle verilen nazım biçimidir. E aynı şiir çevresindeki yakın bir biçimdir ancak bu yapı bilgisiyle örtüşmez.

4. Tek dörtlük ve aaxa uyak rubaiyi; Türklerin divan şiirine kazandırdığı millî biçim ise tuyuğu gösterir. Ters eşleme ve aynı türü iki kez kullanma yanlıştır.

5. B, Divan şiirinde kullanılan ölçünün aruz olduğunu ve edebiyatın klasik Türk edebiyatı adıyla da anıldığını birleştirir. E ölçüyü değiştirir; A çoklu adlandırmayı tek ada indirger; C aruz bilgisini yanlışlar; D adlandırmayı kuruluş bilgisi gibi sunar.

6. Tek dörtlük ve aaxa uyak örgüsü rubainin ayırt edici kuruluşudur. Tuyuğ aynı edebî çevrede yer alan yakın bir biçim olsa da verilen kuruluş doğrudan rubaiye aittir.

7. Divan şiirine Türklerin kazandırdığı nazım biçimi Tuyuğ olarak belirtilir. Rubai, gazel, kaside ve murabba aynı edebî alanla ilişkili biçimler olsa da bu özellik onlara bağlanmamıştır.

8. C, Divan şiirinde kullanılan ölçünün aruz olduğu bilgisini karşılar. D halk şiirinde, B modern şiirde, E ise farklı bir adlandırma alanında kullanılır; A ve {c?} bu bilgiyle uyuşmaz.

9. Parçada verilen aaxa düzeni ve sınırlı dize yapısı, E biçiminin tek dörtlükten oluştuğunu destekler. C, B, A ve D ise parçada belirtilen tek birimlik yapıyı farklı sayılara taşır.

10. Parçada rubainin tek dörtlükten oluştuğu, tuyuğun ise divan şiirine Türklerin kazandırdığı bir nazım biçimi olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle tuyuğu Araplara bağlayan ifade kaynaklanan bilgiyi tersine çevirir; onu ölçü türü saymak da nazım biçimi ile ölçü arasındaki ayrımı bozar.